FJALA E JUSUF BAJRAKTARIT NË MBLEDHJEN KOMEMORATIVE PËR AKADEMIK PAJAZIT NUSHIN

Prishtinë, 3 shtator 2015

U SHUA NJË FIGURË EMBLEMATIKE E MENDIMIT SHKENCOR SHQIPTAR

I nderuari kryetar i ASHAK-ut, Z.Hivzi Islami,

E nderuara, Znj. Esma bashkëshorte e akademik Pajazitit dhe anëtarë të tjerë të familjes Nushi,

Të nderuar anëtarë të Akademisë, të afërm, miq, kolegë e shokë të akademik Pajazit Nushit,

Nga data 15 gusht e deri më 2 shtator 2015 Akademinë e Shkencave dhe të Arteve të Kosovës e goditën njëra pas tjetrës tri vdekje të mëdha, të cilat Kosovën e lënduan rëndë, ndërsa e varfëruan ndjeshëm mendimin shkencor të shqiptarëve gjithandej ku jetojnë.

Emri i Pajazit Nushit është një simbol që shpreh besueshmërinë, garancinë dhe respektin e veçantë të popullit të Kosovës për rrugën e mundimshme dhe plot sakrifica të zhvillimit të arsimit, kulturës dhe të shkencës nga vitet ’50 ta të shekullit 20 e deri më sot.

Kur njeriu lexon biografinë e akademik Pajazit Nushit habitet se ku ky intelektual i formatit të veçantë e gjente gjithë atë energji krijuese për ta vu në shërbim të zhvillimit e të emancipimit të popullit të tij. Mirëpo,

ata që e njohin personalitetin e tij dhe që kanë pasur fatin të bashkëpunojnë me të në punë e projekte të ndryshme i vlerësojnë lart kapacitetet e tij krijuese. Ai është ndër ato figura të rralla të jetës sonë kulturore ku janë shkrirë në një mënyrë të natyrshme aftësitë intelektuale, madhështia njerëzore, urtia e natyrshme, mirësjellja bujare, pedantëria dhe korrektësia e pashoqe.

Akademik Pajazit Nushi u lind në Gjakovë më 8 janar 1933, në një familje bujare ku u mëshirua me tiparet më të mira të traditës kombëtare. Ai u rrit nën përkujdesjen e gjyshit të tij – Sheh Ademit, që ishte një burrë i besës me të cilin patën miqësi figurat më të njohura të kohës, jo vetëm të Gjakovës e të Malësisë së saj, por të mbarë Kosovës e Shqipërisë. Shkollën fillore dhe të mesme i kreu në vendlindje. Pasi i mbaroi mësimet në shkollën Normale të Gjakovës, ndoqi studimet në Fakultetin Filozofik të Universitetit të Beogradit, ku u diplomua në Degën e Psikologjisë në vitin 1955. Ai si student tërhoqi vëmendjen e stafit akademik për aftësitë e tija studimore. Andaj studimet e larta i kurorëzoi me mbrojtën e suksesshme të tezës të doktoraturës me titull "Zhvillim i terminologjisë psikologjike dhe baza semantike e përcaktimit të saj në gjuhën shqipe". Profesor Pajazit Nushi nga viti 1956 e deri në vitin 1995 punoi profesor i Psikologjisë në Shkollën e Lartë Pedagogjike të Prishtinës dhe në Fakultetin Filozofik të Universitetit të Prishtinës. Ai krahas mësimdhënies ka pasur mjaft angazhime e funksione administrativo-profesionale në Kosovë dhe jashtë saj. Drejtoi me shumë sukses Entin Krahinor për Përparimin e Arsimit dhe të Edukimit; nënkryetar i Këshillit Federativ për Arsim e Kulturë në ish-federatën jugosllave; për shumë vite është nënkryetar i Këshillit Ekzekutiv të Kosovës ku dha një kontribut të jashtëzakonshëm në përparimin dhe zhvillimin e arsimit, kulturës dhe të shkencës në vitet 1968-1981 në Kosovë. Ishin këto angazhimet e suksesshme të profesor Nushit me shokë të tij, të cilët u bën një hallkë shumë e rëndësishme në

jetën tonë shoqërore-politike të atyre viteve dhe njëherit u shenjëstruan si halë në sy nga forcat shoviniste serbo-jugosllave. Për pasojë u eliminuan nga skena publike një plejadë e tërë veprimtarësh dhe ekspertësh të dëshmuar shqiptarë me formulën politike si "nacionalistë dhe irridentistë të rrezikshëm për Jugosllavinë socialiste". Më vonë ai do të jetë në shumë pozita ku kërkohej përvoja dhe aftësia e një eksperti të dëshmuar si: kryetar i KLMDNJ të Kosovës dhe në krye të shumë organizmave dhe institucioneve humanitare e profesionale, midis të cilave edhe rektor i Kolegjit Universitar "Iliria"; nënkryetar i Organizatës së Veteranëve të Luftës Antifashiste të Kosovës; kryetar i delegacionit për bisedime me Serbinë për të pagjeturit e Luftës në Kosovë. Profesor Pajazit Nushi në vitin 2000 u zgjodh anëtar korrespondent i ASHAK-ut, ndërsa në vitin 2008 u zgjodh anëtar i rregullt i kësaj Akademie, një mandat (2008-2011) ishte sekretar i Seksionit të Shkencave Shoqërore dhe që dy mandate nënkryetar i ASHAK-ut; kryeredaktor i revistës "Studime Shoqërore" dhe kryetar i shumë Këshillave organizuese të konferencave, simpozimueve dhe tryezave shkencore që janë organizuar nga Akademia, Instituti i Historisë dhe organizmat tjerë në Kosovë.

Profesor Nushi ka lënë edhe një trashëgimi shumë të vlefshme të veprimtarisë botuese nga fusha e psikologjisë: "Bazat e psikologjike të kulturës së të folurit të nxënësve të shkollës fillore" (1964); "Fjalor i psikologjisë", "Sistemi i grafisë së tingujve të shqipes dhe vetitë perceptive e përmasat e lexueshmërisë së shkronjave të alfabetit të shqipes" (1987); "Të nxënit e lëndëve mësimore dhe zotërimi i tyre (1997); "Orientimi profesional dhe individualiteti psikofiziologjik i zgjedhësit të profesionit" (2004), "Intelegjenca dhe masat e zhvillimit të saj ndër shqiptarët e moshës madhore" (2006); Çështja shqiptare dhe integrimet politike ekonomike (kërkimet teorike empirike)" (2003); Kujtesa dhe trajtimi i saj në literaturën shqipe nomotike" (2008);

Psikonaliza dhe mendimi psikologjik shqiptar” (2006) dhe “Fjalor shpjegues i psikoanalizës” (2010). Është autor dhe bashkëautor i shumë teksteve shkollore nga fusha e psikologjisë dhe autor i rreth 150 njësive bibliografive të studimeve, trajtesave dhe problemeve shkencore që janë botuar në revista e biltene profesionale te ne e në botë.

Padyshim se vepra më e rëndësishme e akademik Pajazit Nushit është “Leksikoni i Psikologjisë” e botuar nga ASHAK në vitin 2014 në dy vëllime në 1130 faqe. Ky botim nuk është vetëm për nga vëllimi i rëndësishëm, por mbi të gjitha është përmbajtja e tij, ku autori me akribi shkencore ka shpjeguar terma dhe nocione të këtij leksikoni që është i vetmi i këtij lloji në gjuhën shqipe. Mbase pikërisht puna e lodhshme në këtë projekt mund të jetë edhe njëri ndër shkaktarët e keqësimit të gjendjes shëndetësore të tij në kohët e fundit.

Zonja dhe zotërinjë të nderuar,

Puna dhe kontributet e akademik Pajazit Nushit janë vlerësuar nga rrethet profesionale në Kosovë dhe jashtë saj me shpërblime e mirënjohje të shumta. Në vitin 1957 është laureat i Shpërblimit të Dhjetorit për “Të arriturat arsimore e shkencore” në Krahinën e asaj kohe; më 1970 është shpallur Qytetar Nderi i shtetit të Teksasit; po atë vit është shpallur Qytetar Nderi i shtetit Nebraska në SHBA; më 2003 është dekoruar me Medaljen e Artë të Lidhjes së Prizrenit nga Presidenti historik Dr. Ibrahim Rugova; në vitin 2011 është shpallur “Nderi i Qytetit të Gjakovës” dhe më 2013 poashtu nga Komuna e Gjakovës është nderuar me çmimin “Gjakovari i Ndritur”. Ai është bartës edhe i shumë titujve e mirënjohjeve për veprimtarinë e tij të dendur shkencore e shoqërore të një periudhe 60-vjeçare.

Akademik Pajazit Nushi përveç punës dhe kontributit të tij të çmuar në shumë fusha shkencore të cilat do të jenë frymëzim për studiues të rinjë. Ai la pas vete një familje shembullore që është rritur, farkuar dhe edukuar me vlerat njerëzore e patriotike të këtij veprimtari të shquar. Natyrisht se pjesëtarët e kësaj familje me sjelljen, përkujdesin dhe fisnikërinë e tyre ia lehtësuan dhembjet e këtyre ditëve të fundit. Akademik Nushi la pas vete bashkëudhëtaren e jetës Znj. Esma; vajzën, Leonorën; dy djemë, Muhedinin dhe Gazmendin, si dhe shumë nipa e mbesa të cilët kurdoherë do të mburren me emrin e gjyshit të tyre të dashur.

Qoftë i përjetshëm kujtimi dhe respekti për akademik Pajazit Nushi.